

บทบรรณาธิการ

คำถาม โจทก์มิได้มีคำขอในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในคำขอท้ายคำฟ้องหรือ โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องว่า ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความอย่างสูงแทน โจทก์ ศาลจะกำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่โจทก์ด้วย ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๘/๒๕๕๗ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๑ บัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทำเป็นหนังสือและต้องกล่าว หรือแสดง ฯลฯ (๕) คำวินิจฉัยของศาลในประเด็นแห่งคดีตลอดทั้งค่าฤชาธรรมเนียม มาตรา ๑๖๗ บัญญัติว่า คำสั่งในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมนั้น ไม่ว่าคู่ความทั้งปวงหรือแต่ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจักมีคำขอหรือไม่ก็ดี ให้ศาลสั่งลงไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ฯลฯ มาตรา ๑๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ค่าฤชาธรรมเนียมได้แก่ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าสืบพยานหลักฐานนอกศาล ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพยาน ผู้เชี่ยวชาญ ล่ามและเจ้าพนักงานศาล ค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ฯ มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ภายใต้งบคับบทบัญญัติห้ามาตราต่อไปนี้ ให้คู่ความ ฝ่ายที่แพ้คดีเป็นผู้รับผิดชอบในชั้นที่สุดสำหรับค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่ไม่ว่าคู่ความฝ่าย ใดจะชนะคดีก็ตามตามข้อหาหรือแต่บางส่วน ศาลมีอำนาจที่จะพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่ ชนะคดีนั้นรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงหรือให้คู่ความแต่ละฝ่ายรับผิดชอบในค่าฤชา ธรรมเนียมส่วนของตนหรือตามส่วนแห่งค่าฤชาธรรมเนียมซึ่งคู่ความทุกฝ่ายได้เสียไปก่อน ได้ตามที่ควรจะใช้ดุลพินิจ โดยคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการดำเนินคดี และ ตามตาราง ๗ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ศาลอาจกำหนดให้คู่ความซึ่งต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมตาม มาตรา ๑๖๑ ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่คู่ความอีกฝ่ายตามจำนวนที่ศาลเห็น สมควร โดยในคดีมีทุนทรัพย์ต้องไม่เกินร้อยละ ๑ ของจำนวนทุนทรัพย์ฯ โดยบทบัญญัติ ดังกล่าวข้างต้น ศาลจึงมีหน้าที่สั่งในคำพิพากษาคดีแพ่งทุกคดีในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม ทั้งปวงว่าจะให้คู่ความฝ่ายใดเป็นผู้รับผิดชอบ แม้โจทก์จะมีได้มีคำขอในเรื่องค่าฤชา

ธรรมเนียมก็ตาม เมื่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเป็นค่าฤชาธรรมเนียมอย่างหนึ่ง การที่โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องว่าให้จำเลยชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความอย่างสูงแทนโจทก์ด้วย แม้จะมีได้ระบุรายละเอียดว่าค่าฤชาธรรมเนียมที่ขอมีอะไรบ้างก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๕ กำหนดให้จำเลยซึ่งเป็นผู้แพ้คดีรับผิดค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรา ๑๖๑ ศาลล่างทั้งสองยอมมีอำนาจกำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่โจทก์ได้ตามตาราง ๗ วรรคหนึ่งดังกล่าว ซึ่งตามตาราง ๗ วรรคสอง การกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่คู่ความได้เสียไป รวมทั้งลักษณะและวิธีการดำเนินคดีของคู่ความ ดังนั้น แม้โจทก์จะมีได้นำสืบว่าเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไปมากน้อยเพียงใด แต่เมื่อคำนึงถึงลักษณะและวิธีการดำเนินคดีของจำเลยที่พยายามประวิงคดีนี้ ที่ศาลล่างกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ๑๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำถาม ฟ้องถอนคืนการให้เพราะเหตุผู้รับประพัตินรคุณโดยอ้างเหตุผู้รับหมิ่นประมาทผู้ให้อย่างร้ายแรง ทั้งไม่ยอมช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูเช่นที่ปฏิบัติมา ศาลจะวินิจฉัยว่า ผู้รับได้บอกปิดไม่ยอมให้สิ่งของจำเป็นเลี้ยงชีพแก่ผู้ให้ในเวลาผู้ให้ยากไร้และผู้รับยังสามารถจะให้ได้ ได้หรือไม่

ข้อเท็จจริงนอกฟ้องหากพยานโจทก์เบิกความถึงจะถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๑/๒๕๕๗ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองไม่ยอมดูแลช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูโจทก์เช่นที่ปฏิบัติมาเท่านั้น มิได้บรรยายฟ้องยกข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเรียกถอนคืนการให้ว่าจำเลยทั้งสองประพัตินรคุณด้วยเหตุบอกปิดไม่ยอมให้สิ่งจำเป็นเลี้ยงชีพแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ให้ในเวลาผู้ให้ยากไร้ และจำเลยทั้งสองยังสามารถจะให้ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ (๓) ให้เห็นเป็นประเด็นชัดเจนต่างหากจากประเด็นที่ว่าจำเลยทั้งสองประพัตินรคุณโดยทำให้โจทก์ผู้ให้เสียชื่อเสียงหรือหมิ่นประมาทโจทก์อย่างร้ายแรง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ (๒) จึงไม่มีประเด็นตามคำฟ้องของโจทก์ที่เรียกถอนคืนการ

ให้เพราะเหตุตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ (๓) คำพิพากษาศาลล่างทั้งสองที่วินิจฉัยประเด็นดังกล่าวมา จึงเกินกว่าข้อหาในคำฟ้อง ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง และไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่คู่ความที่จะฎีกาต่อมาได้ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ฎีกาของโจทก์ประการต่อมาที่ว่า ที่ดินพิพาทเปลี่ยนมือจากจำเลยที่ ๑ เป็นของจำเลยที่ ๒ โดยจำเลยทั้งสองแสดงเจตนาลง โดยฉ้อฉลโจทก์และมีเจตนาที่จะเนรคุณโจทก์มาตั้งแต่แรก ทั้งจำเลยที่ ๒ ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทแทนจำเลยที่ ๑ และโดยไม่สุจริต จำเลยทั้งสองผิดข้อตกลงที่สัญญาจะเลี้ยงดูโจทก์ ล้วนเป็นข้อเท็จจริงนอกฟ้องนอกประเด็นจากข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาในคำฟ้องของโจทก์ แม้พยานโจทก์จะเบิกความเกี่ยวกับข้อเท็จจริงดังกล่าวในชั้นพิจารณาในศาลชั้นต้นก็ตามก็ถือว่าเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

คำถาม โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยกล่าวข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ทางโทรศัพท์ต่อ ค. บุคคลที่สามซึ่งโทรศัพท์มาจากประเทศญี่ปุ่น ขณะนั้นจำเลยอยู่ในประเทศไทย ทำงานอยู่ที่บริษัท อ. แต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าวันดังกล่าวจำเลยอยู่ที่ไหน จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ที่บริษัท ข. แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ดังนี้ ถือว่าฟ้องโจทก์บรรยายสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำผิดเป็นฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมายแล้วหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๙๙/๒๕๕๗ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕) บัญญัติถึงข้อความที่ต้องบรรยายในคำฟ้องว่าการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี ซึ่งหมายความว่าคำฟ้องโจทก์ต้องบรรยายให้จำเลยสามารถรู้และเข้าใจได้ถูกต้องว่าตามวันเวลาที่โจทก์กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดนั้น จำเลยกระทำความผิด ณ สถานที่ใด แต่การกระทำความผิดอาญาบางอย่างผู้กระทำความผิดอาจ

กระทำโดยลำพังคนเดียวโดยไม่มีพยานรู้เห็น เช่น การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อกับบุคคลที่สามกล่าวข้อความใส่ความหมิ่นประมาทผู้อื่น ซึ่งอาจไม่มีบุคคลใดทราบว่าจะขณะผู้กระทำความผิดกล่าวข้อความหมิ่นประมาทผู้อื่นทางโทรศัพท์นั้น ผู้กระทำความผิดอยู่ ณ ที่ใด คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องกล่าวหาว่า จำเลยกล่าวข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ทางโทรศัพท์ต่อ นาย ค. บุคคลที่สามซึ่งโทรศัพท์มาจากประเทศญี่ปุ่น ขณะนั้นจำเลยอยู่ในประเทศไทย ทำงานอยู่ที่บริษัท อ. แต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าวันดังกล่าวจำเลยอยู่ที่ไหน จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ที่บริษัท ข. เลขที่ ๕๖๔/๗ ถนนรามคำแหง ๓๙ แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร เห็นได้ว่าโจทก์ได้บรรยายสถานที่เกิดเหตุว่าเหตุเกิดที่ประเทศญี่ปุ่นและที่ประเทศไทย แต่จะเกิดเหตุที่บริษัทที่จำเลยทำงานอยู่หรือเกิดที่ภูมิลำเนาของจำเลยหรือที่ใดในประเทศไทยไม่ทราบแน่ชัด ซึ่งจำเลยสามารถรู้และเข้าใจได้ถึงข้อที่จำเลยถูกกล่าวหาเพราะคำฟ้องได้กล่าวถึงบุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซึ่งจำเลยทราบอยู่แล้ว คำฟ้องโจทก์ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำความผิดรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องพอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ แล้ว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ